

BÁCS-KISKUN MEGYEI TÖRTÉNELEMVERSENY

I. FORDULÓ

2016/2017

A versenyző neve:	
--------------------------	--

A versenyző iskolája:	
------------------------------	--

Felkészítő tanára:	
---------------------------	--

Elérhető pontszám:	100
---------------------------	------------

Elért pontszám:	
------------------------	--

Kedves versenyző!

Üdvözljük a Bács-Kiskun Megyei Történelemverseny I. fordulójában. Kívánjuk, hogy sikeresen versenyezzen, és hasznos tapasztalatokat szerezzon.

Két óra alatt kell kitölteni a feladatlapot. Figyelmesen olvassa el a feladatokat, válaszait gondolja át, használja ki az idejét! Írjon olvashatóan, ügyeljen a megfogalmazásra és a helyesíráásra. Atlaszt vagy más segédeszközt nem használhat.

Jó munkát kívánunk

A feladatsort készítette: Dobák Dénes (KSZC Kandó Kálmán Szakgimnázium és Szakközépiskola)

A feladatsort lektorálta: Tóth Attila (Kecskemét, Kecskeméti Református Gimnázium)

(Háttéranyagok: Száray Miklós 9.o. Történelemtankönyv, az OFI és az OH honlapja)

I. feladat

Pótolja a képekhez tartozó hiányzó információkat!(Elemenként 1 pont, összesen 12 pont)

1. Mi látható a képen?

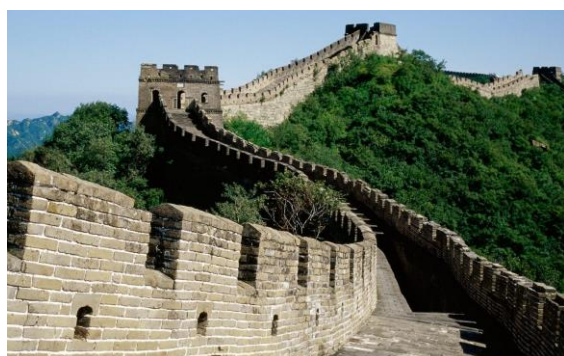
.....

2. Nevezze meg a hozzá kapcsolódó uralkodót!

.....

3. Melyik évezredben készült?

.....

4. Mi látható a képen?

.....

5. Melyik uralkodó építtette?

.....

.....6. Mikor vette fel a császári címet?

.....

7. Melyik várost ábrázolja a kép?

.....

8. Melyik mondabeli személy alapította?

.....

9. Hány évvel Ninive pusztulása előtt történt a város alapítása?

.....

10. Nevezze meg a kép alapján a Keletrómai Birodalom fővárosát!

.....

11. Melyik római császár alapította?

.....

12. Melyik évszázadban történt a város alapítása?

.....

12	
----	--

II. feladat - Athéni államférfiak

Az alábbi táblázatban az ókori Athén történetéhez kapcsolódó személyeket tüntettünk fel. Egészítse ki a táblázatot a hiányzó adatokkal! (Elemenként 1 pont, összesen 10 pont)

SORSZÁM	SZEMÉLYNÉV	TISZTSÉG	IDŐPONT (ÉVSZÁM VAGY ÉVSZÁZAD)
1.			Kr.e.621
2.	Szolón		évszám:
3.		türannosz	évszázad:
4.	Kleiszthenész		évszázad:
5.	Themisztoklész		Kr. e. 480
6.	Periklész		Kr.e. 444 – 429

10	
----	--

III. feladat Róma a császárkorban

Ismerje fel a leírás alapján az uralkodókat, majd helyezze őket időrendi sorrendbe! (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont)

A –Hadjárata során elpusztítja a jeruzsálemi templomot: .....

B – Létrehozta a dominatus rendszerét: .....

C – Az uralkodása idején feszítették keresztre Jézus Krisztust: .....

D – Kivonta csapatait Dacia provinciából: .....

8	
---	--

A sorrend				
-----------	--	--	--	--

IV. feladat Relációanalízis

Minősítse helyesen az alábbi összetett mondatokat! (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont)

Útmutató a válaszadáshoz!

A: Az első és a második tagmondat is valós megállapítást tartalmaz, közöttük ok-okozati összefüggés fedezhető fel.

B: Az első és a második tagmondat is valós megállapítást tartalmaz, közöttük ok-okozati összefüggés nincs.

C: Az első tagmondat valós megállapítást tartalmaz, a második tagmondat hamis megállapítást tartalmaz.

D: Az első tagmondat hamis megállapítást tartalmaz, a második tagmondat valós megállapítást tartalmaz.

E: Az első és a második tagmondat is hamis megállapítást tartalmaz.

Válaszát a mondatok előtti kipontozott vonalra írja!

1. .... IV. Amenhotep egyiptomi fáraó a Kr.e. XIV. században kizárólagossá tette Ámon isten tiszteletét, így az egyiptomi Újbirodalom fővárosa Théba lett.

2. .... A Kr.e. VIII-VII. században a túlnépesedett Hellász területéről telepesek tömege rajzott ki a Földközi- és a Fekete-tenger partvidékére, több száz gyarmatvárost alapítottak főleg Észak-Afrikában.

3. .... Nagy Sándor makedón király Kr.e.331-ben a győztes isszoszi csata után nem üldözte III. Dareiosz perzsa nagykirályt, hanem délnek fordult és elfoglalta Föníciát, Palesztinát és Egyiptomot biztosítva a tenger felől utánpótlását.

4. .... Caracalla római császár 212-ben a Római Birodalom minden szabad lakosára kiterjesztette a római polgárjogot, ennek fő célja a kincstár bevételeinek növelése volt.

5. .... Justinianus bizánci császár 529-ben elkészítette a római jog gyűjteményének összefoglalását, hadserege a következő években átmenetileg elfoglalta Itália jelentős részét.

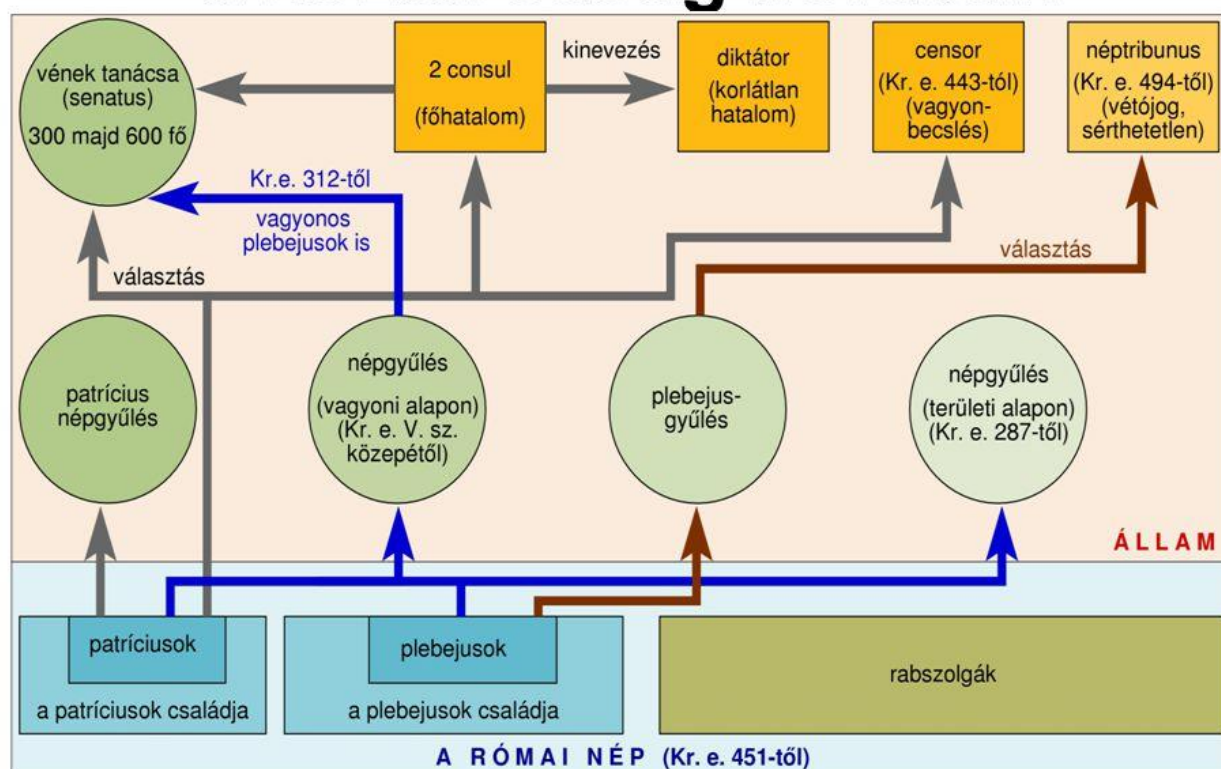
6. .... István királyt 1000 és 1001 fordulóján koronázták meg Székesfehérváron, ezt követően folytatta az egyházszerkezet kiépítését 12 püspökség és egy, az esztergomi érsekség megalapításával.

6	
---	--

V. feladat A köztársaság korabeli Róma

Az alábbi ábra a római köztársaság államszervezetét mutatja a Kr. e. III. században. Az ábra tanulmányozása után a saját ismereteire támaszkodva töltsse ki a táblázatot! (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont)

A római állam és társadalom a köztársaság korában

Állítások	testületek/személyek
a, Ez a testület választotta a legfőbb tisztségviselőket.	
b, A római állam legbefolyásosabb testülete	
c, Ennek a tisztségnek a birtokosai a hadsereg vezetői.	
d, A társadalom ezen csoportjainak nincsenek politikai jogai.	
e, Ezek a személyek vétójoggal rendelkeztek.	
f, Ez a tisztségviselő állította össze a szenátus névjegyzékét.	
	6

VI. feladat Az ókori görög tudomány története

Egészítse ki az alábbi szöveget a megadott fogalmakkal, nevekkel! Írja a táblázatba a számozott, kipontozott helyre illő fogalom, név betűjelét! Két szó felesleges! (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont)

A Kr.e. VI. században, Milétozból kiinduló új, tudományos gondolkodás elszakadt az istenek cselekedeteinek taglalásától, a (1).....-tól. Szaktudományok ekkor még nem léteztek, a természet és a társadalom jelenségeinek tudományos vizsgálatát a „bölcesség szeretetének”, (2).....-nak nevezték. A demokrácia korában kialakult az első hivatásos értelmiségi réteg, akik fizetség ellenében készítették fel tanítványaikat a szónoklásra. A (3).....-k nem adtak egységes világnézetet, hiszen céljuk a vita útján való meggyőzés volt, ezért azt hangoztatták, hogy minden relatív. Az értékek is emberi megállapodás eredményei. Velük szemben foglalt állást (4)....., aki szerint léteznek örök érvényű értékek, az ember feladat ezek megismerése. Leghíresebb tanítványa, (5)..... továbbfejlesztette ezt az elgondolást, és azt tanította, hogy a világban létező összes dolog nem egyéb, mint az örök és változatlan ideák árnyképe. Athénben iskolát alapított egy ligetben, mely évszázadokon át működött, és nevéből származik az (6)..... kifejezés. Az ő tanítványa, egyben Nagy Sándor nevelője volt (7)....., akit a későbbi szaktudományok alapítójának tartunk. Munkássága nyomán alakult ki a gondolkodás folyamatát vizsgáló tudomány, a (8)..... is.

a) Platón b) logika c) dialektika d) Arisztotelész e) Hérakleitosz f) szofista g) filozófia
h) mitológia i) Szókratész j) akadémia

1	2	3	4	5	6	7	8

8	
---	--

VII. feladat. Szöveg kiegészítés

Pótolja az iszlámról szóló szöveg hiányzó részeit! (Elemenként 1 pont, összesen 10 pont)

10	
----	--

A vallásalapító, ...(a) egy ..... (b) környéki arab törzs szülöttjeként negyven éves koráig karavánkereskedőként kereste kenyerét. Látomásai hatására szembe fordult a sokistenhittel és új .....(c) vallást alapított, az iszlámot. A tekintélyes törzsi vezetők ellenállása miatt .....(d)-ben családjával együtt távoznia kellett szülőföldjéről, és .....(e)-ba költözött. Ezt az eseményt az iszlám időszámítás kezdetének vagy más néven .....-nak (f) nevezzük. A próféta nem tudott írni, tanítványai jegyezték fel kijelentéseit. Az általa elmondottakat foglalja magába a muszlimok szent könyve, a ..... (g) Az iszlám öt alappillérré épül, melyek közül első a hitvallás, majd ezt követik a hívők kötelezettségei: a napi ötszöri ima, az alamizna adományozása a szegényeknek, a böjti időszak, a Ramadán és a ..... (h) A próféta nem rendelkezett utódlásának rendjéről. Utódai a .....(i) címet viselték. Mind a szunniták, mind a síiták egyetlen istenként tisztelték .....(j)-ot.

VIII. feladat Hibakeresés, hibajavítás

Keresse meg a hibás elemeket a források és az ismeretei segítségével! Találja meg a kijelentések hibáit, és javítsa ki a helytelen szavakat! (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont)

„A türannisz, mint említettük, monarchia, mely az állami közösségen zsarnokoskodik; az oligarchiában pedig a vagyonosok gyakorolják az államvezetést, a demokráciában viszont éppen fordítva, nem a nagy vagyonok birtokosai gyakorolják a főhatalmat, hanem a vagyontalanok. [...] A demokrácia első formája az, melyet főként az egyenlőség elve alapján neveznek így. Egyenlőségen az ilyenfajta demokrácia azt érti, hogy semmivel se emelkedjék a vagyontalan osztály a vagyonos fölé, s ne gyakoroljon egyik se főhatalmat a másikon, hanem mindkettő hasonló legyen. [...] Ismét más fajtájú demokrácia az, amely egyébként olyan, mint az előbbiek, de a hatalom birtokosa a nép, nem pedig a törvény. Más szóval ez az, mikor mindenben a népszavazás dönt, nem pedig a törvény. Ezt a helyzetet a demagógok teremtik meg. Mintegy egyeduralkodóvá válik a köznép, sok egyes emberből tevődve össze, a tömeg nem egyenként, hanem együttesen gyakorolja a hatalmat.” (Arisztotelész: Politika)

Arisztotelész az ókori államrendszerek közül a demokráciát tartotta a legjobb államformának, mivel a népszavazás biztosítja az egyenlőséget.

Arisztotelész idézett művében a demokráciának csak egy formáját mutatta be.

A klasszikus demokrácia kiteljesítője Szolón volt: reformjában területi alapon szervezte meg a poliszt

Arisztotelész véleménye az, hogy a demagógia veszélyezteti leginkább a demokráciát.

A megtalált hiba	A hibás elem javítása
a)	
b)	
c)	

IX. feladat Történelmi fogalmak

A meghatározások alapján nevezze meg a felismert fogalmat! (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont)

1. A hatalommegosztás rendszere néhány nomád államalakulatnál. Külön méltóság birtokolja a katonai és a kultikus hatalmat. A magyarság a kazároktól vette át Levédiában.

.....

2. Vallási felfogás, amely szerint a világ sorsát két végtelenen szembenálló erő (pl. a jó és a rossz, a világosság és a sötétség) küzdelme alakítja.

.....

3. Teljhatalommal rendelkező katonai és polgári vezető a köztársasági Rómában. Végveszély esetén a senatus nevezte ki, s megbízatása korlátozott időre, 6 hónapra szólt. A polgárháborúk korában e címet birtokolták a hatalmat megszerző politikusok, majd a császárkorban az uralkodók egyik címévé vált.

.....

4. Az ókori Keleten a Kr. e. III. és a Kr. e. I. század között kibontakozó történelmi korszak. Lényege a görög és az ókori keleti társadalmi és kulturális hagyományok ötvöződése. Kulturális tekintetben a görög rendszerező tudományosság és a keleten felhalmozódott ismeretanyag találkozása.

.....

5. A latin utód kifejezésből eredő szó vagyontalan személyre utal. Az ókori Rómában így nevezték a legszegényebb polgárokat, akiknek nem volt katonai kötelezettségük. Utódok nevelésével szolgálták az államot, ezért volt polgárjoguk.

.....

6. A görög szétrajzás szóból származik a kifejezés. A történelemben egy nép vagy egy vallási közösség szétszóródását értjük alatta, de jelenti a szétszóródás után idegen környezetbe került zárt közösséget is. Az ókorban a zsidóság történetéből ismert.

.....

7. A latin szó jelentése: dülőút, határ. A határvédelmet szolgáló erődítményrendszer a Római Birodalomban. Jól kihasználta a földrajzi adottságokat (folyók, hegyek). Építését a Kr. u. I. században kezdték meg.

.....

8. A kora középkorban kialakult uradalmakban a földesúr saját kezelésű földje, melyet a jobbágyok robottal műveltek meg.

.....

8	
---	--

X.feladat Topográfia-A római hódítások a Földközi-tenger medencéjében

Párosítsa a térképen látható betűjeleket az alábbi helyszínekkel! (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont)

1.Cannae: .....

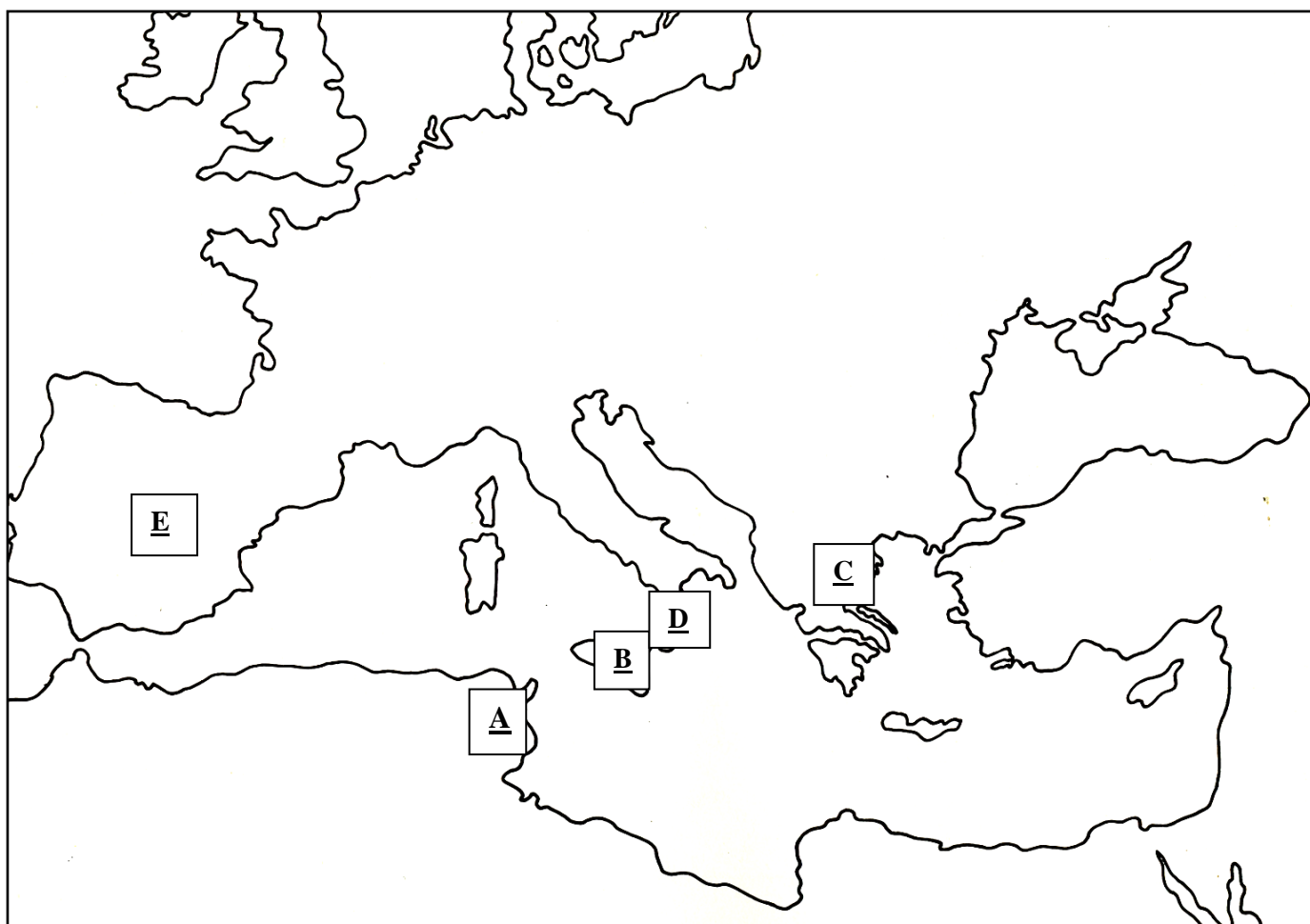
2.Zama: .....

3.Szicília: .....

4.Hispania: .....

5.Püdna: .....

5	
---	--

XI. feladat Esszé A köztársaság válságától az egyeduralom kialakulásáig

A források és saját ismeretei alapján foglalja össze röviden a Római Köztársaság gazdaságának, társadalmának és államszervezetének válságjelenségeit és az ókori Róma meghatározó történelmi személyiségeinek rövid bemutatásával vázolja az egyeduralom kialakulásának folyamatát Sulla diktatúrájával bezárólag! (az elérhető pontszám 21 pont)

„Az Itáliában tenyésző fenevadak mindegyikének megvan a maga barlangja, odúja és búvóhelye, holott azoknak, akik Itáliáért küzdenek és meghalnak, egyebük sincs a levegőnél, a világosságnál; lakás, állandó tartózkodási hely híján bujdosnak ezek feleségestül, gyermekestül. Hazudnak a vezérek, midőn a csatákon biztatják a katonákat, hogy védjék meg sírjaikat, templomaikat az ellenségtől. Hisz annyi tömérdek római közül egynek sincs ősi oltára, sem családi sírhelye, ám másoknak a fényűzéséért és kincseiért harcolnak, halnak meg. Az emberlakta föld urainak hívják őket, de nincs egy rögnyi földjük sem.” (Plutarkhosz: Tiberius Gracchus beszédéből)

„Számos törvényjavaslatot terjesztett elő, hogy a népnek kedvezzen, a senatust pedig gyengítse. Ilyen volt pl. telepítési törvénye, amely az állami földet a szegényeknek juttatta. A szövetségesekre vonatkozó törvénye Itália lakóit a római polgárokkal egyenlő jogokkal ruházta fel. De a senatus hatalmát leginkább azzal nyirbálta meg, hogy a törvényszéki eljárást szabályozta. Addig csak a senatus tagjai ítéleztek peres ügyekben. Ezért tartott tőlük a nép, meg a lovagrend. Caius háromszáz lovagot választott a háromszáz szenátori bíró mellé.” (Varro Caius Gracchusról)

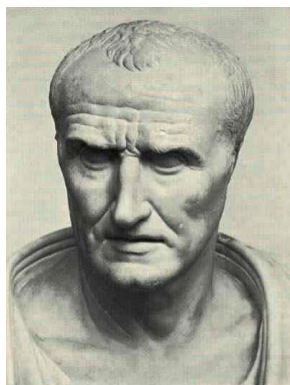
„Miután mégis elnyerte a consulságot, katonákat toborzott, de nem az ősi szokás szerint a vagyonos osztályból, hanem mindenkit felvett, akinek kedve volt, sok teljesen vagyontalant is. Egyesek véleménye szerint a népszerűséget hajhászta ezzel. Ugyanis ez a társadalmi osztály tette őt híressé és naggyá.” (Sallustius: *A Jugurtha elleni háború*)

„Mintegy hatezer embert összegyűjtött a Circusban, a senatust pedig Bellona templomába hívta össze. Akkor kezdett hozzá beszédéhez, midőn kirendelt katonái elkezdtek a hatezer ember felkoncolását.” (Plutarkhosz: *Párhuzamos életrajzok*)

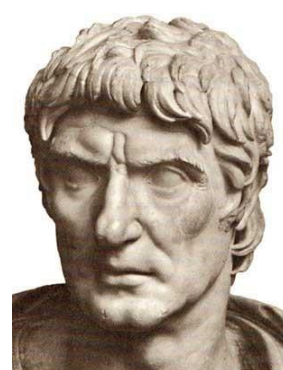
„A meggyilkolt polgárok rabszolgái közül tízezer fiatal, erőteljes embert felszabadított, római polgárjoggal ajándékozta meg őket. [...] Azért tette ezt, hogy legyen a nép között tízezer ember, aki minden parancsát vakon teljesíti.” (Plutarkhosz: *Párhuzamos életrajzok*)

a Gracchus fivérek

Marius

Sulla

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szemponatok	Elérhető pont	Elért pont
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám:	42	
Osztószám:	2	2
Versenypontszám	21	

ÖSSZESÍTŐ TÁBLÁZAT

Feladatok	Elérhető pont	Elért pont
I. Képek	12	
II. Athéni államférfiak	10	
III. Római császárok	8	
IV. Relációanalízis	6	
V. A római köztársaság	6	
VI. A görög tudomány	8	
VII. Az iszlám	10	
VIII. Hibakeresés, hibajavítás	6	
IX. Történelmi fogalmak	8	
X. Topográfia	5	
XI. Esszé	21	
Összesen	100	

.....
a javító tanár aláírása